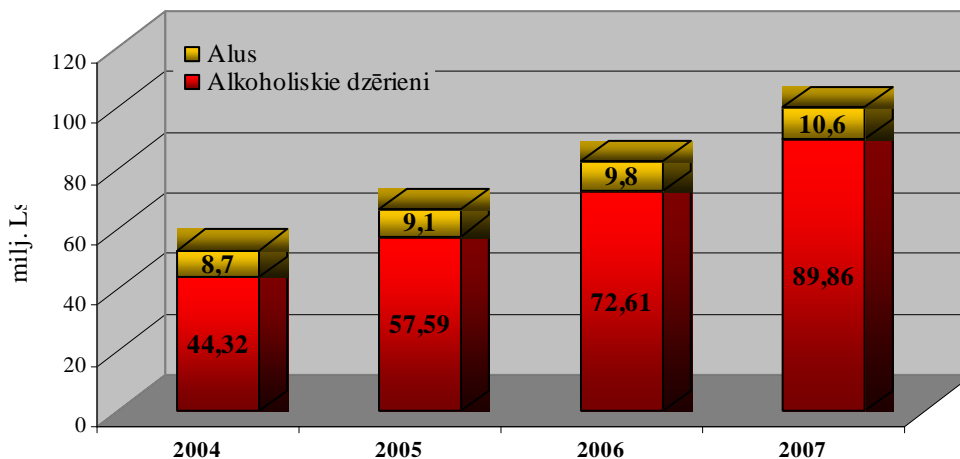

Alkohola aprīte 2007.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

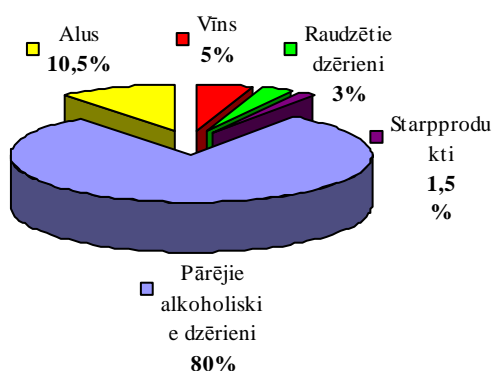
2007.gadā akcīzes nodoklis par alkoholiskajiem dzērieniem un alu iekasēts Ls 100,4 miljonu apmērā, kas ir par Ls 18 milj. jeb par 22% vairāk kā 2006.gadā.

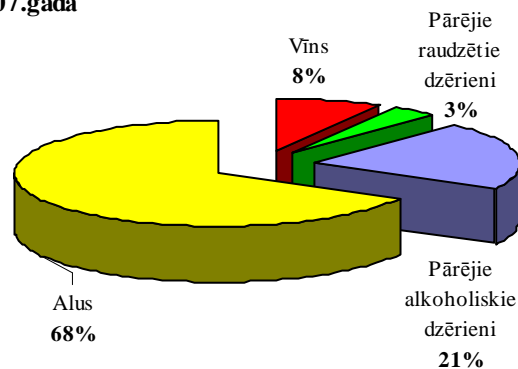
Tā kā akcīzes nodokļa likmes alkoholam nav mainītas un nav arī veiktas būtiskas izmaiņas alkohola aprīti reglamentējošos normatīvajos aktos, jāsecina, ka nodokļa ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar alkohola realizācijas apjomu kāpumu salīdzinājumā ar 2006.gadu, kā arī ar valsts uzraudzības institūciju pastiprināto uzraudzības darbu.

2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra par alkoholu 2007.gadā

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūra (% no realizācijas Latvijā) 2007.gadā

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā 2007.gadā:

- vislielāko īpatsvaru (80%) sastāda ieņēmumi par **pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem** (degvīnu, konjaku, alkoholiskiem kokteiļiem, u.c.), ko nodrošina salīdzinoši augstā akcīzes nodokļa likme (skat. *1.pielikumu*), jo alkohola patēriņā minētie dzērieni pēdējos gados nepārsniedz 20-22% robežu.

- 10,5% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par alkoholu sastāda ieņēmumi par **alu**, kaut arī alkoholisko dzērienu patēriņā alus aizņem 68%. Šo lielo diferenci veicina salīdzinoši zemā (attiecībā pret citiem alkoholiskajiem dzērieniem) akcīzes nodokļa likme alum.

- 5% sastāda iekasētais nodoklis par **vīnu** un 3% sastāda ieņēmumi par citiem **raudzētajiem dzērieniem**, ko nodrošina šo dzērienu atbilstošais īpatsvars kopējā alkohola patēriņā. Kaut arī nodokļa likme nav sevišķi augsta (Ls 0,3 par vienu litru dabīgā vīna vai cita raudzētā dzēriena), tā tomēr ir optimāla, jo to īpatsvars gan akcīzes nodokļa ieņēmumos, gan dzērienu patēriņā ir aptuveni līdzvērtīgs.

2008.gada akcīzes nodokļa ieņēmumu plāns 112,8 miljoni latu par alkoholiskajiem dzērieniem sastādīts ar būtisku palielinājumu pret 2007.gada faktiskajiem nodokļa ieņēmumiem: par alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) būs jāiekasē par 13% vairāk kā 2007.gadā, savukārt par alu – par 4% vairāk kā 2007.gadā.

Plāns tika stādīts, vadoties no 2007.gada alkohola aprītes tendencēm par alkohola patēriņa pieaugumu Latvijā, jo jāņem vērā, ka akcīzes nodokļa likmes alkoholam netiek paaugstinātas.

2. Alkohola aprīte iesaistītie komersanti

2007.gada beigās:

- 96 komersantiem bija 107 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, kas ļauj alkoholiskos dzērienus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 23 komersantiem 28 akcīzes preču noliktavās ir atļautas tādas darbības ar alkoholu kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un fasēšana;
- 49 komersantiem 52 akcīzes preču noliktavās bija tiesības veikt darbības ar alu, no kuriem 20 komersantiem – tiesības veikt alus ražošana;
- četriem komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt alkoholiskos dzērienus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 168 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, no kuriem 120 veic vairumtirdzniecības darbības ar alkoholiskiem dzērieniem, 107 komersanti veic vairumtirdzniecību ar alu;
- 4880 komersantiem (11 037 deklarētās darbības vietas) bija spēkā licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai;
- 269 speciālās atļaujas (licences) alus mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 326 darbības vietas.

2. Spirta aprite

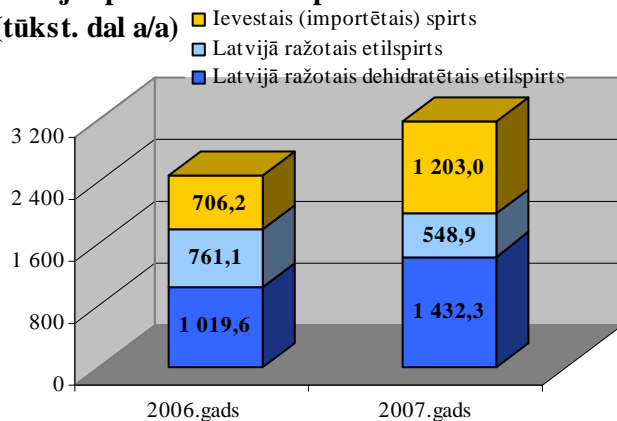
Latvijā spirta aprite tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku:

- etilspirta ražošana (tai skaitā arī apstrāde un pārstrāde) Latvijā 2007.gadā bija atļauta pieciem komersantiem;

- etilspirta ievešanu, tai skaitā importu, 2007.gadā veikuši astoņi akcīzes preču noliktavu turētāji, kas galvenokārt ir alkoholisko dzērienu ražotāji.

3.attēls

Latvijā aprītē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

2007.gadā valstī saražoti 1981 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas par 11% pārsniedz 2006.gadā saražoto apjomu (skat. 2.pielikumu).

72% no valstī 2007.gadā saražotā spirta ir dehidratētais spirts, ko Latvijā ražo viens komersants. Praktiski viss dehidratētais spirts tūlīt pēc saražošanas tiek izvests uz Vāciju un Lietuvu.

Lai nodrošinātu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – 2007.gadā valstī ievesti 1203 tūkst. dal a/a etilspirta, kas par 70% pārsniedz 2006.gadā ievestos spirta apjomus. Etilspirts Latvijā tiek ievests no Krievijas, Ukrainas, Igaunijas, Nīderlandes, Francijas un Slovākijas un galvenokārt tiek izmantots alkoholisko dzērienu ražošanā.

No kopējā 2007.gadā valstī pieejamā etilspirta apjoma – 3250 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests):

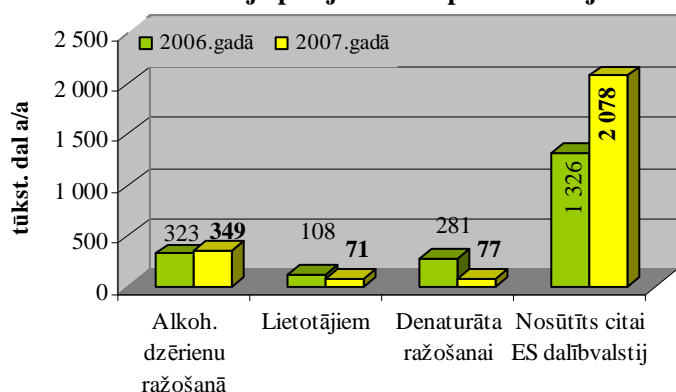
- **64%** nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm, iepriekšējā gadā no Latvijas tika izvesti 52% saražotā spirta;

- kopējā spirta izlietojuma īpatsvarā alkoholisko dzērienu ražošanā izmantotais apjoma īpatsvars samazinājies no 2006.gada 30% uz **29%** 2007.gadā, lai arī veselos skaitļos spirta izlietojums dzērienu ražošanā pret 2006.gadu ir pieaudzis par 22%;

- **2,4%** izlietoti denaturēšanā un šim mērķim izmantotā spirta apjoms ir būtiski sarucis. Pērn denaturēšanai tik izlietoti 11% no Latvijā pieejamā spirta;

- arī citiem spirta patērētājiem nodotais apjoms ir būtiski krities salīdzinājumā ar 2006.gadu, attiecīgi kopējā izlietojumā īpatsvars samazinājās no 4% uz **2,4%**.

Latvijā pieejamā etilspirta izlietojums

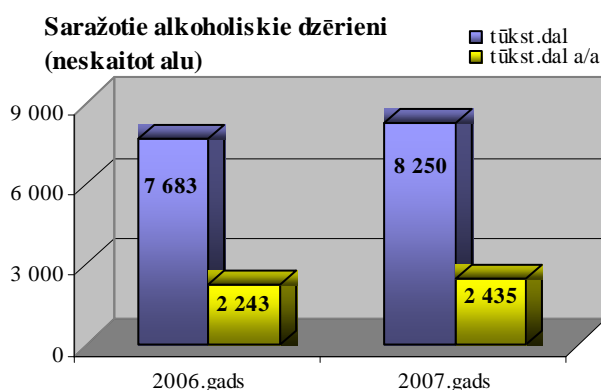
3. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu ražošanu **2007.gadā** veikuši 16 komersanti, viens komersants veicis aromatizatoru un ekstraktu ražošanu, divi komersanti – alkoholu saturošo ekstraktu un esenču fasēšanu un izplatīšanu. Minētie komersanti apskatāmajā laika periodā **saražojusi 82,5 miljonus litru alkoholisko dzērienu.**

Alkoholisko dzērienu ražošanā 2007.gadā izmantoti:

- 942 tūkst. dal a/a gan Latvijā ražotā gan ievestā/importētā etilspirta;
- 1473 tūkst. dal a/a spirtu saturošas izejvielas (konjaka spirts, brendijs, degvīns, vīnmateriāli, aromatizatori, ekstrakti utml.).

5.attēls

2007.gadā Latvijā kopumā saražoti 8250 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas **ir par 7% vairāk** kā 2006.gadā, ko veicināja stabils pieprasījuma kāpums pēc Latvijā ražotā alkohola.

No valstī saražotajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) 2007.gadā:

- 47% realizēti Latvijā;
- 30% eksportēti uz trešajām valstīm

(pamatā uz Kanādu un ASV);

- 20% izvesti uz ES dalībvalstīm (galvenokārt Lietuvu, Kipru un Igauniju).

6.attēls

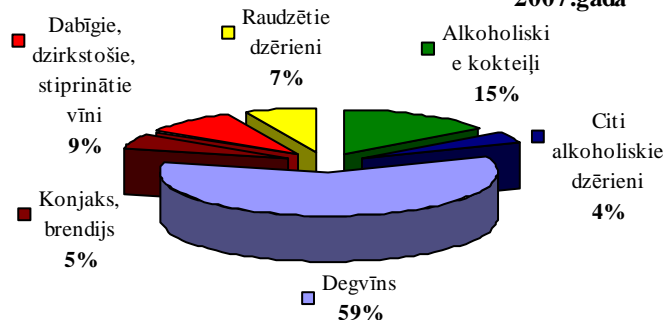
Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā 2007.gadā dominē degvīns – 59%. Lai arī 2/3 no saražotā degvīna apjoma tiek izvestas no Latvijas, lielākoties uz ASV un Kanādu, degvīns no valstī ražoto dzērienu sortimenta ir vispopulārākais dzērienu veids arī Latvijas patērētājiem.

Alkoholiskie kokteiļi saražoto dzērienu sortimentā sastāda 15%,

kuru īpatsvars īpaši pieaug vasaras mēnešos, un starp vietējā ražojuma dzērieniem šī ir otra populārākā dzērienu grupa Latvijas patērētājiem.

Latvijā ražotie vīni un citi raudzētie dzērieni ieņem stabilu vietu (7 līdz 9%) Latvijā ražoto dzērienu sortimentā un to apjomi būtiski nemainās gadu griezumā, vienīgi raudzēto dzērienu (pamatā tie ir sidri) patēriņš vasaras mēnešos būtiski palielinās salīdzinājumā ar pārējiem gada mēnešiem. Raudzētie dzērieni ir otra lielākā alkoholisko dzērienu grupa, kas tiek izvesta no Latvijas - 2007.gada laikā uz citām ES dalībvalstīm izvesti 48% no saražoto raudzēto dzērienu apjoma.

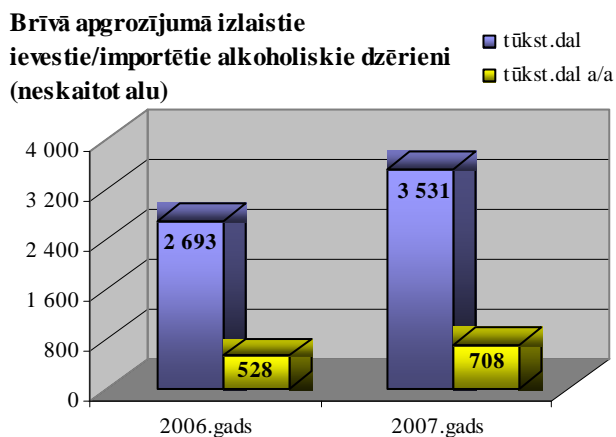
Latvijā ražoto dzērienu struktūra (neskaitot alu) 2007.gadā

4. Alkoholisko dzērienu ievēšana un imports

2007.gadā akcīzes preču noliktavās Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **64,2 miljoni litru alkoholisko dzērienu**, no kuriem 55% izlaisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā.

7.attēls

2007.gadā brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā **izlaisti 3531 tūkst. dal ievēto jeb importēto alkoholisko dzērienu**, kas ir par 31% vairāk kā 2006.gadā (skat. 3.pielikuma 1.tabulu).

Alkohola aprītē iesaistīto komersantu dati liecina, ka 2007.gadā ievēto alkoholisko dzērienu sortimentā lielāks pieaugums vērojams stipro dzērienu grupās.

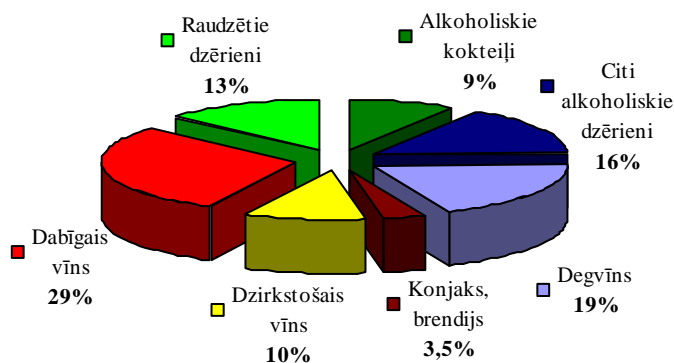
Ja 2006.gadā vidējais ievēto alkoholisko dzērienu stiprums bija 19,6 tilpumprocenti, tad 2007.gadā tas sasniedz 20 tilpumprocentus.

8.attēls

Ievēto un importēto alkoholisko dzērienu struktūrā 2007.gadā dominē dabīgi raudzētie dzērieni - dabīgie vīni (29% no ievēto dzērienu apjoma), pārējie raudzētie dzērieni (13%) un dzirkstošie vīni (10%). Šo dzērienu grupās vērojams arī palielinājums salīdzinājumā ar 2006.gada rādītājiem – dabīgais vīns par 6%, pārējie raudzētie dzērieni 38%, savukārt dzirkstošais vīns pat par +58%.

Tomēr lielāko pieaugumu salīdzinājumā ar 2006.gadu var vērot degvīna un citu stipro jeb „spirtoto” dzērienu¹ grupās (degvīns +47%, alkoholiskie kokteiļi +41%), kas saistīts ar pieprasījuma izmaiņām par labu stiprajam alkoholam. Ievēto alkoholisko dzērienu sortimentā „spirtotie” dzērieni kopumā sastāda 47%.

Ievēto/importēto dzērienu struktūra (neskaitot alu) % no dal 2007.gadā

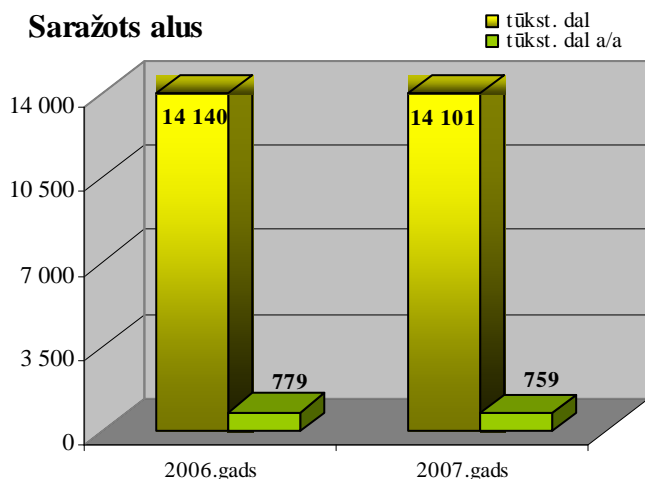

¹ konjaks, brendijs, viskijs, liķieris, rums, uzlējumi, u.c.

5. Alus aprīte

Alus ražošanu Latvijā **2007.gadā** veikuši 20 komersanti, kas kopumā saražojuši **141 miljonu litru alus**.

9.attēls

2007.gadā alus Latvijā saražots 14 101 tūkst. dal apjomā, kas ir aptuveni 2006.gadā saražotā apjoma līmenī (skat. *4.pielikuma 1.tabulu*).

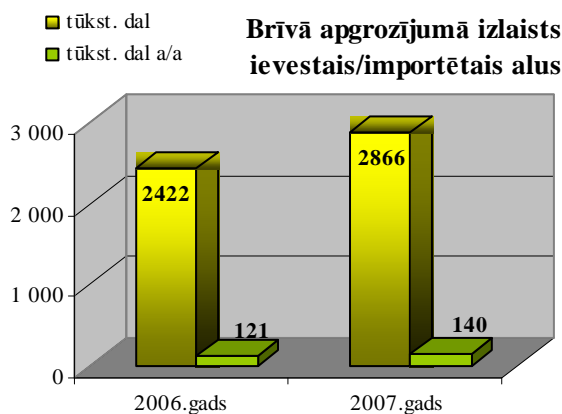
Saskaņā ar alus ražotāju deklarēto informāciju, 88% no saražotā alus tiek realizēts Latvijā. Latvijā realizētā alus vidējais stiprums sastāda 5,4 tilpumprocentus.

Salīdzinoši būtiski (par 15%) pieaudzis no Latvijas izvestā alus apjoms – kopumā 2007.gadā izvesti 11% no valstī saražotā alus, pie tam 92% no kopējā izvestā apjoma – uz Lietuvu un Igauniju. No Latvijas izvestā alus vidējais stiprums sastāda 5,6 tilpumprocentus.

10.attēls

2007.gadā alus tika ievests Latvijā izlaišanai brīvam apgrozījumam salīdzinoši nelielos apjomos – **2866 tūkst. dal**, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā alus patēriņā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alus.

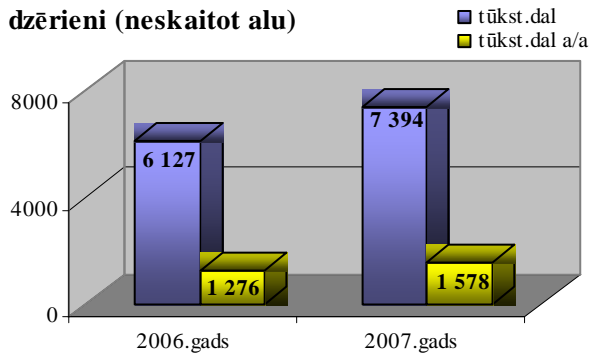
Salīdzinājumā ar 2006.gada rādītājiem, ievestā alus apjomi palielinājušies par 18% (skat. *4.pielikuma 2.tabulu*), vienlaikus nedaudz samazinājies ievestā alus vidējais stiprums – no 5 uz 4,9 tilpumprocentiem.

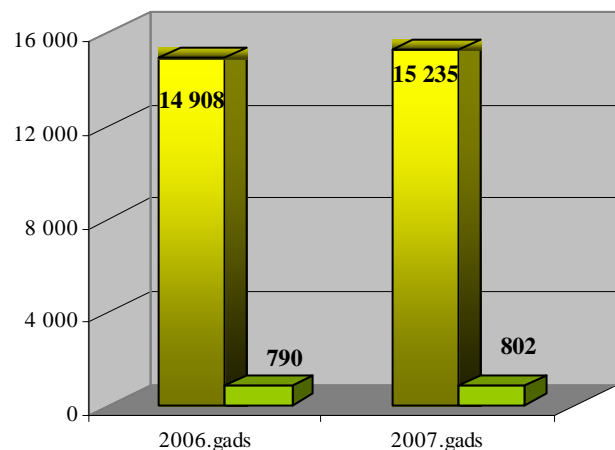
6. Alkohola kopējā realizācija Latvijā

Par kopējo alkohola realizāciju valstī var uzskatīt Latvijas alkoholisko dzērienu ražotāju un ievestās no ES dalībvalstīm un importētās no trešajām valstīm produkcijas novirzīšanu patēriņam Latvijā. **2007.gadā** kopumā **realizācijai Latvijā** nodoti **152 miljoni litru alus** un **74 miljoni litru pārējo alkoholisko dzērienu**.

Kopumā Latvijā realizētie alkoholiskie dzērieni (neskaitot alu)

Kopumā Latvijā realizēts alus

Alkoholisko dzērienu realizācijas apjomi (neskaitot alu) palielinājušies par 21% salīdzinājumā ar 2006.gada rādītāju (skat. 3.pielikuma 2.tabulu), kas attiecīgi veicināja arī akcīzes nodokļa adekvātu pieaugumu. Latvijā ražotā produkcija sastāda 53% no kopumā valstī realizētā apjoma.

Alus ir izteikti sezonāla prece un tā realizācijas sortimentā viennozīmīgi dominē (82%) Latvijā ražotā produkcija. 2007.gadā alus realizācijas apjomi ir par 2% augstāki kā 2006.gadā (skat. 4.pielikuma 3.tabulu).

2007.gadā 67% no valstī realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem ir alus.

Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā sastāda 21%, un šo dzērienu apjomi šobrīd aug daudz straujāk (attiecīgi par 31% un 25%) kā dabīgi raudzēto dzērienu apjomi.

Dabīgie un dzirkstošie vīni aizņem 8,5% īpatsvara kopējā dzērienu realizācijā, savukārt pārējie raudzētie dzērieni – 3,4% un šo dzērienu apjomi salīdzinājumā ar 2006.gadu pieauguši attiecīgi par 10% un 13%.

Alkohola patēriņa pastāvīgo kāpumu un spirtoto dzērienu īpatsvara pieaugumu zināmā mērā veicina tūristu pieplūdums, kuri zemāko akcīzes nodokļa likmju dēļ iegādājās alkoholu līdzvešanai. Alkohola realizācijas apjomu pieaugums savukārt nodrošina aizvien pieaugošus akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūra (% no realizācijas Latvijā) 2007.gadā

